

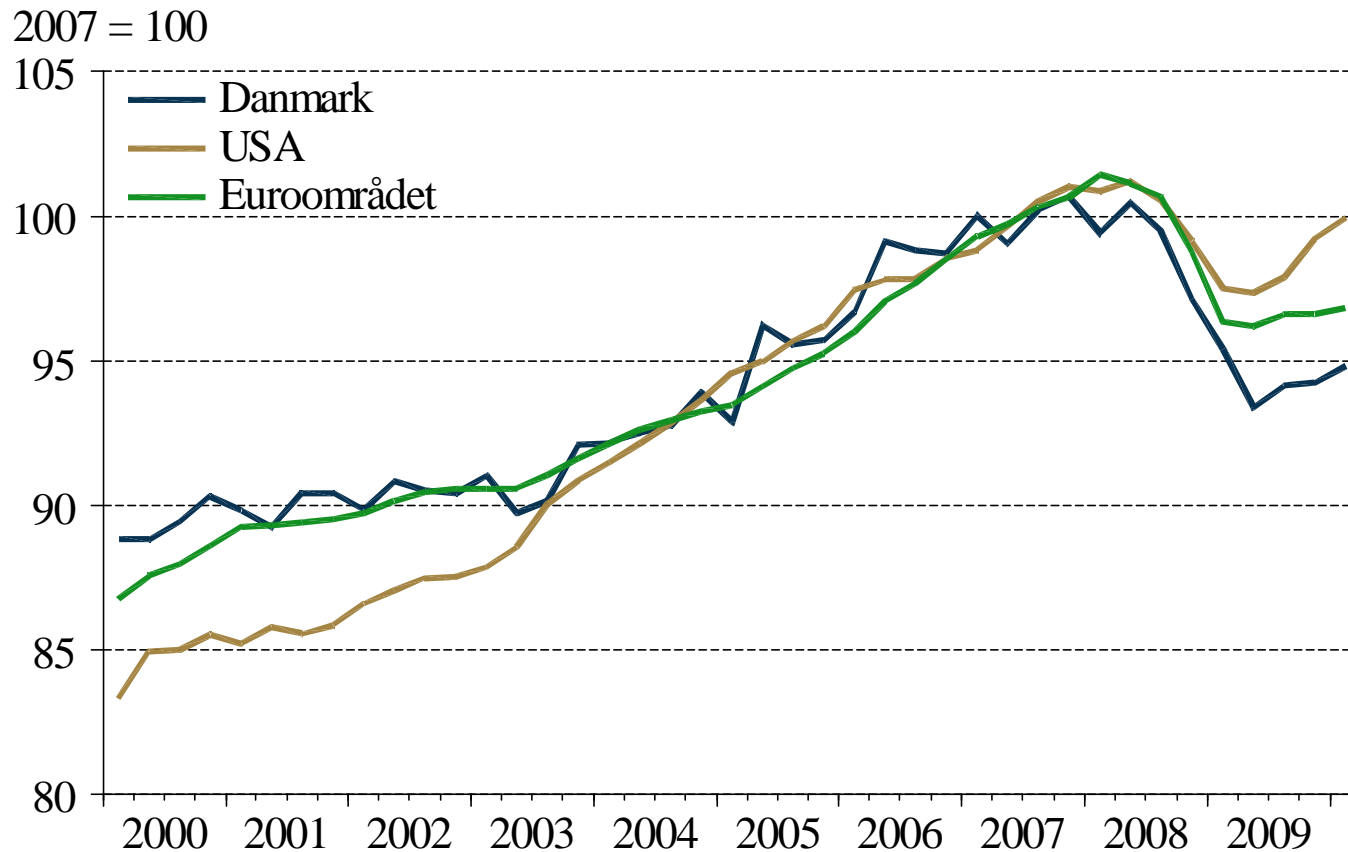
Analyser og anbefalinger i Dansk Økonomi, forår 2010

Formandskabet for
Det Økonomiske Råd
3. juni 2010

Konjunktursituationen og finanspolitikken

Moderat fremgang i Danmark

BNP i Danmark, USA og euroområdet

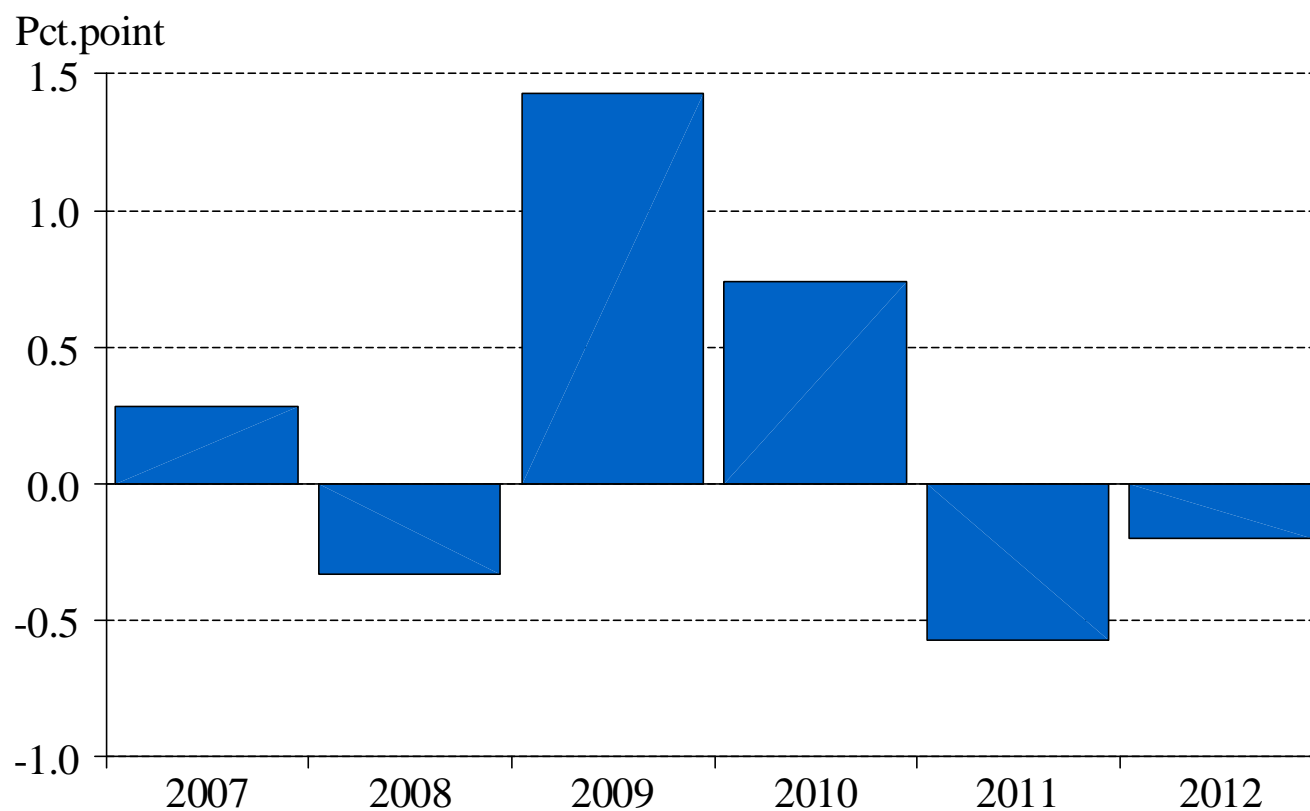

Opsvinget bliver krybende

- Ekspansiv finanspolitik holder hånden under økonomien i 2009 og 2010
- Opsvinget er skrøbeligt
 - Uro på finansmarkederne kan forlænge krisen
 - Indenlandske og udenlandske finanspolitiske stramninger dæmper opsvinget
 - Strammere pengepolitik giver højere renter
 - Fortsatte konsolideringsbehov i banksektoren og hos husholdningerne
- Danmark: Dårlig konkurrenceevne gør det sværere at hægte sig på et opsving

Ekspansiv finanspolitik i 2009-10

Bidrag til BNP-vækst fra ændring i finanspolitik – før genopretningsaftale, men med nulvækst i offentligt forbrug 2011-13

Stabiliseringspolitik på det korte sigt: Opstramning og reformer er nødvendige

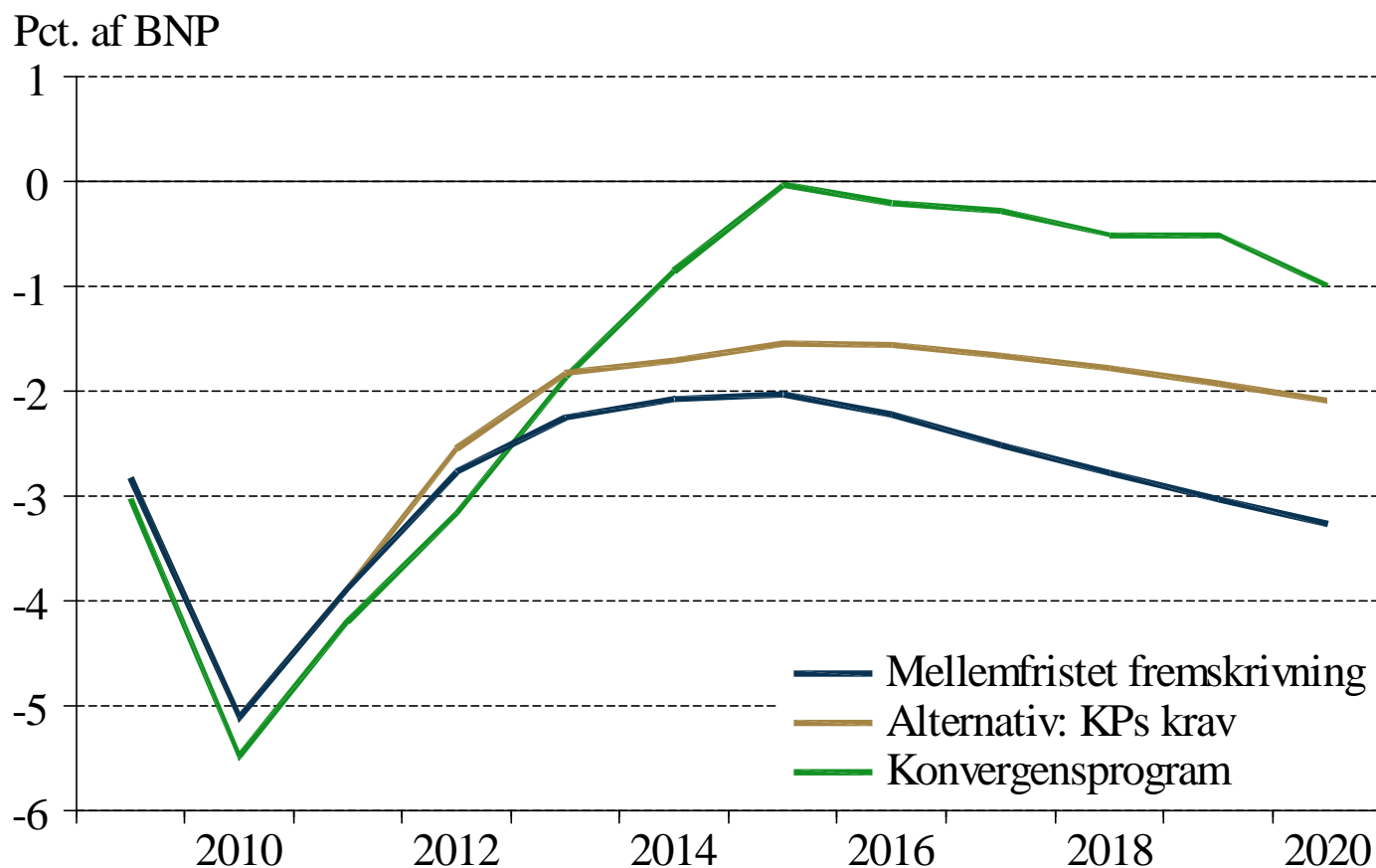
- Stimulans i 2010 på niveau med DØRs anbefalinger
 - Dog anderledes timing og sammensætning (for meget i 2009 og for meget i form af offentligt forbrug)
- Anbefaling om vidtgående efterlønsreform ikke fulgt
- Opstramning fra 2011 er nu primær anbefaling
 - Ny, omend moderat, økonomisk fremgang kan konstateres – og ledighed topper i 2011 på lavere niveau end tidligere forventet
 - Kun hvis der gennemføres en hurtigvirkende reform af f.eks. efterlønnen, kan der blive plads til at udskyde konsolidering i 2011, hvis den økonomiske vækst bliver væsentlig lavere end forventet.

Lav vækst i BNP giver pessimistisk saldovurdering

- BNP-vækst til 2020 væsentligt lavere ifølge DØR end lagt til grund i Konvergensprogram 2009 (KP09)
 - Langsommere konjunkturopretning
 - Lavere underliggende produktivitetsvækst
- Derfor: For at få offentlig forbrugsandel ned på 27 pct. af BNP i 2020 kræves nulvækst i det offentlige forbrug fra 2011 til 2020 (ikke blot i 3 år som i KP09)
- Og derfor: Ringere udvikling på saldoen end forventet i KP09 selv under samme antagelser om økonomisk politik ...

Offentlig saldo

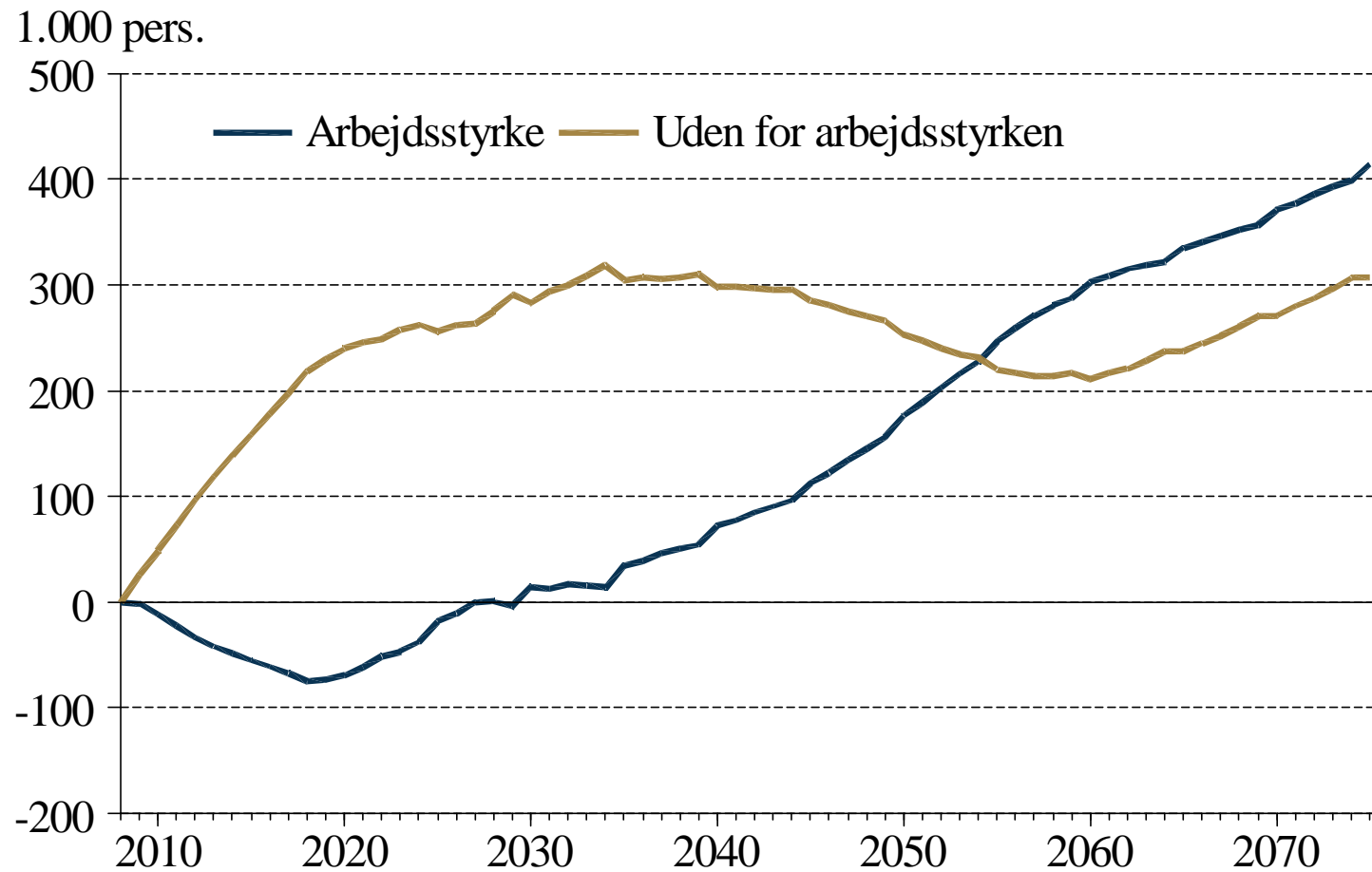
Kæmpe udfordring at nå saldo som i konvergensprogrammet

Alternativ: Der gennemføres reformer og besparelser på i alt 18 mia. kr.
(svarende til konvergensprogrammets krav)

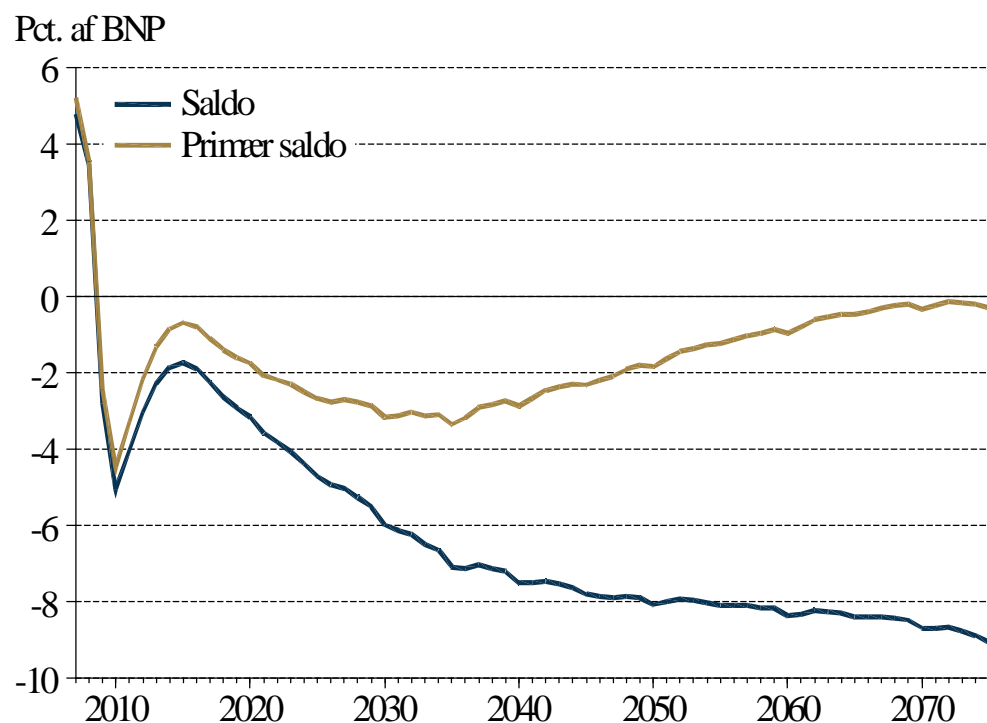
Langsigtet udvikling og troværdighed i finanspolitikken

Demografisk modvind på trods af velfærdsaftale

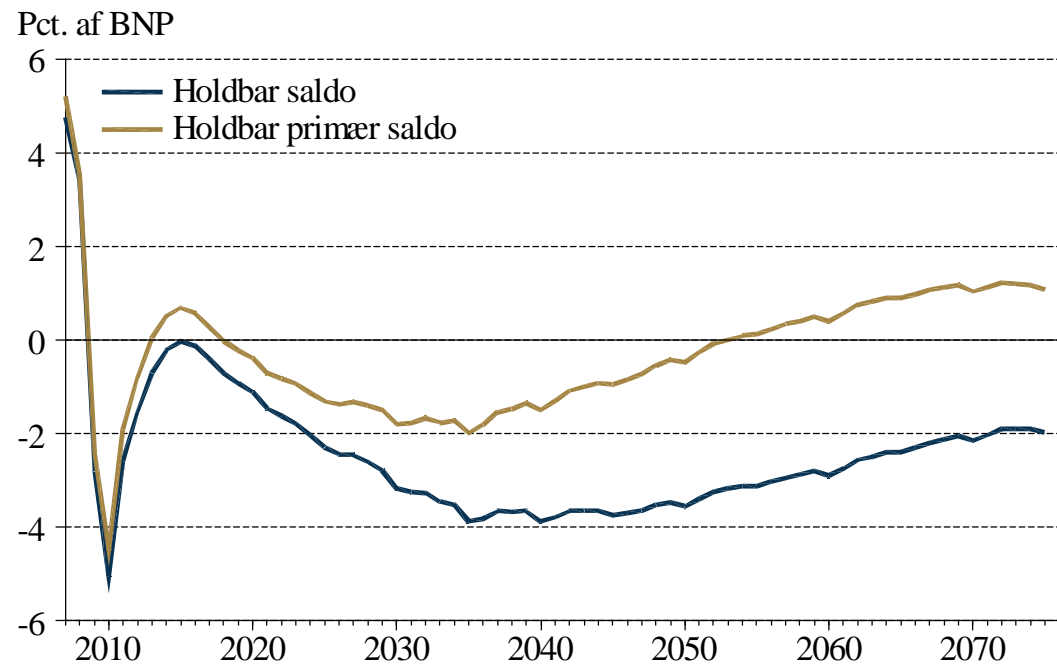
Uholdbar saldoudvikling på langt sigt

- Uændret finanspolitik, nulvækst i offentlig forbrug 2011-13 og skattestop også efter 2019
- Permanent forværring af offentlig saldo efter 2015
- Holdbarhedsproblem på 1,4 pct. af BNP (\approx 25 mia. kr.)

Utroværdig saldoudvikling selv med holdbar finanspolitik

- *Antag* permanent forbedring af saldoen på 1,4 pct. af BNP fra 2011
- “Teknisk” holdbarhed, men ...
- Underskud over 3,0 pct. af BNP fra 2030 til 2060
- Troværdighedsproblem!

Troværdig finanspolitik

- Finanspolitikken skal være både troværdig og holdbar
- Fravær af troværdighed betyder
 - forøget rente på den offentlige gæld og dermed ond spiral, hvor større rentebetalinger giver endnu større underskud osv.
 - Ingen mulighed for finanspolitisk stimulans ved tilbageslag
- Troværdig finanspolitik kræver kraftig begrænsning af de offentlige underskud de kommende 20-30 år
- Troværdighed stiller større krav til finanspolitikken end holdbarhed gør

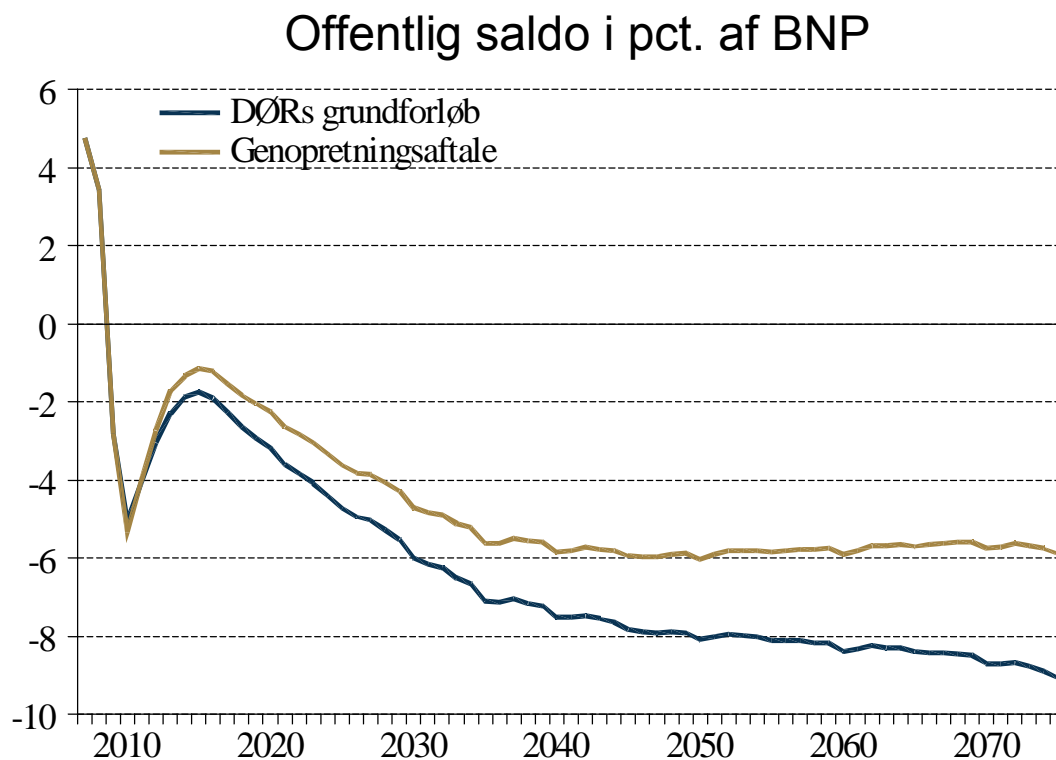
Genopretningsaftalen

– udmøntning af KP09

- Realvækst i offentligt forbrug på 4 mia. kr. frem til 2013, (årlig vækst 0,2-0,3 pct.), dvs. besparelser på godt 10 mia. kr. frem til 2013
- Besparelser på overførsler mv. på 4 mia. kr. frem til 2013
- Permanente skattestigninger på godt 8 mia. kr., ekstra 2 mia. kr. i 2011-2014 fra udskydelse af lettelse af topskat
- Dagpengereform reducerer dagpengeperioden til 2 år
- Udestående reformkrav på ca. 5 mia. kr. i forhold til KP09

Genopretningsaftale hjælper, men er ikke nok til at give holdbar og troværdig saldo

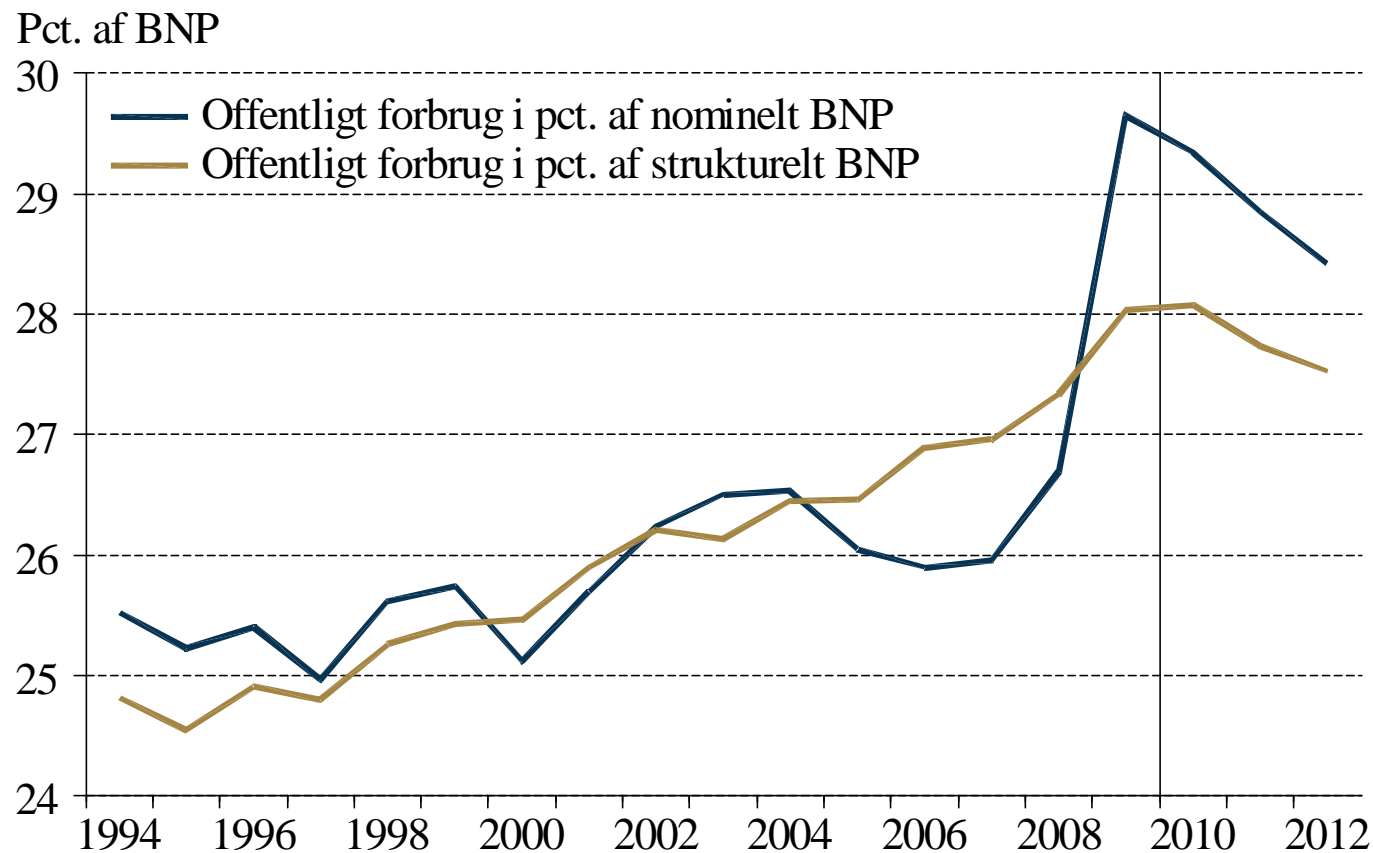
- Finanspolitikken er fortsat uholdbar med 0,7 pct. af BNP
- Utroværdig udvikling i saldo med underskud på op til 6 pct. af BNP i meget lang periode
- Dårligere saldo frem til 2020 end regeringen pga. mindre optimistisk vækstvurdering
- ... og efter 2020 fordi nominalprincippet er fastholdt

Elementer til en troværdig finanspolitisk plan

- Begrænsning i det offentlige forbrugs andel af BNP
 - Det offentlige forbrugs andel af BNP er vokset uholdbart og må reduceres for at skaffe en betydelig forbedring af den offentlige saldo inden 2020
- Strukturreformer, der virker på kort sigt
 - Uden reformer kommer der 250.000 ekstra personer uden for arbejdsstyrken og 100.000 færre personer i arbejdsstyrken fra 2008 til 2018
- Afvikling af skattestoppets nominalprincip
 - Nominalprincippet indebærer en stadigt mere uhensigtsmæssig sammensætningen af beskatningen – og fører til et gradvist fald i skatternes andel af BNP

Eksplosiv udvikling i det offentlige forbrug som andel af BNP

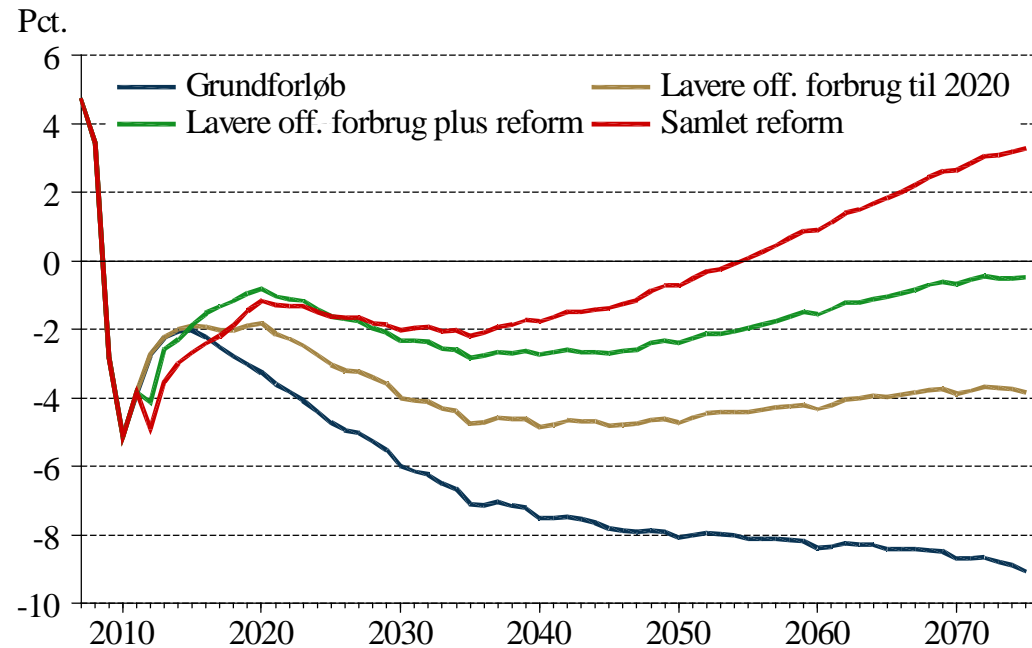
Konkret minimumsplan

- Begrænsning af det offentlige forbrugs andel af BNP til 27 pct. frem mod 2020 - svarende til andelen i 2007, som var rekordår indtil da
- Dagpengereform reducerer dagpengeperioden til 2 år fra 2013 (med mulighed for forlængelse ved lavkonjunktur)
- Reduktion af efterlønsperioden til 3 år over 2012-2015, så efterlønsalder i 2015 bliver 62 år og i 2022 bliver 64 år med pensionsalder på 67 år - efterløn bevares
- Ophævelse af skattestoppets nominalprincip fra 2012

De enkelte elementers betydning for den offentlig saldo

Forbedring af saldo i 2035
fra ...

- Begrænset offentlig forbrugsvækst: 2,3 pct. af BNP
- Strukturreformer: 1,9 pct. af BNP
- Ej nominalprincip: 0,6 pct. af BNP
- Samlet pakke: 4,9 pct.

Men stadig underskud på
ca. 2 pct. af BNP i 2035

Samlet pakke højst lige nok til at sikre troværdighed om finanspolitikken

DØRs reformpakke sikrer:

- at finanspolitikken bliver “overholdbar”
 - markante forbedringer af saldoen frem til 2020
 - at underskuddet holdes inden for et maksimum på 2 pct. af BNP, når der ses bort fra lavkonjunkturer
- Reformpakken er *ikke* tilstrækkelig til at forhindre, at underskuddet vil overstige 3 pct. af BNP, når økonomien rammes af tilbageslag frem mod 2040 – stærkt begrænsede finanspolitiske manøvre muligheder
 - Reformpakken er kun tilstrækkelig til at sikre, at nødvendige fremtidige justeringer af finanspolitikken bliver ”håndterlige”

Reformer er nødvendige på områderne ...

Efterløn ...

- Efterløn ikke for de svageste pga. 25 års-krav
- Efterlønsalder på 60 år i 1979 “svarer til” mindst 62 år i 2015 og 64 år i 2022
- Nuværende ordning generationsmæssigt skæv
- Hurtig ændring nødvendig, foreslået reform moderat

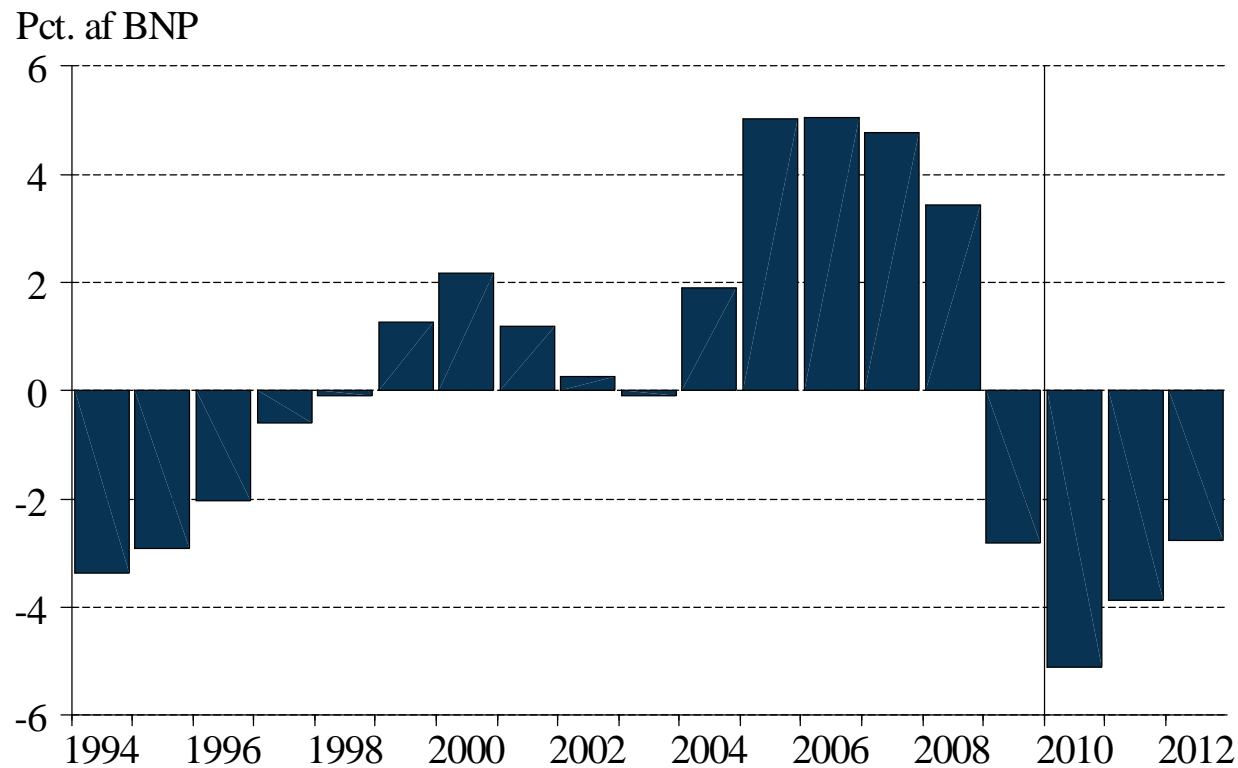
Nominalprincippet ...

- Udhuler skattegrundlaget
- Forvrider beskatningen fra gode til mindre gode skatteklarer
- Fjerner stabiliserende mekanisme (bidrager til bobler)
- Har haft tvivlsom udgifts-disciplinerende effekt
- Er ikke nødvendigt for et skattestop

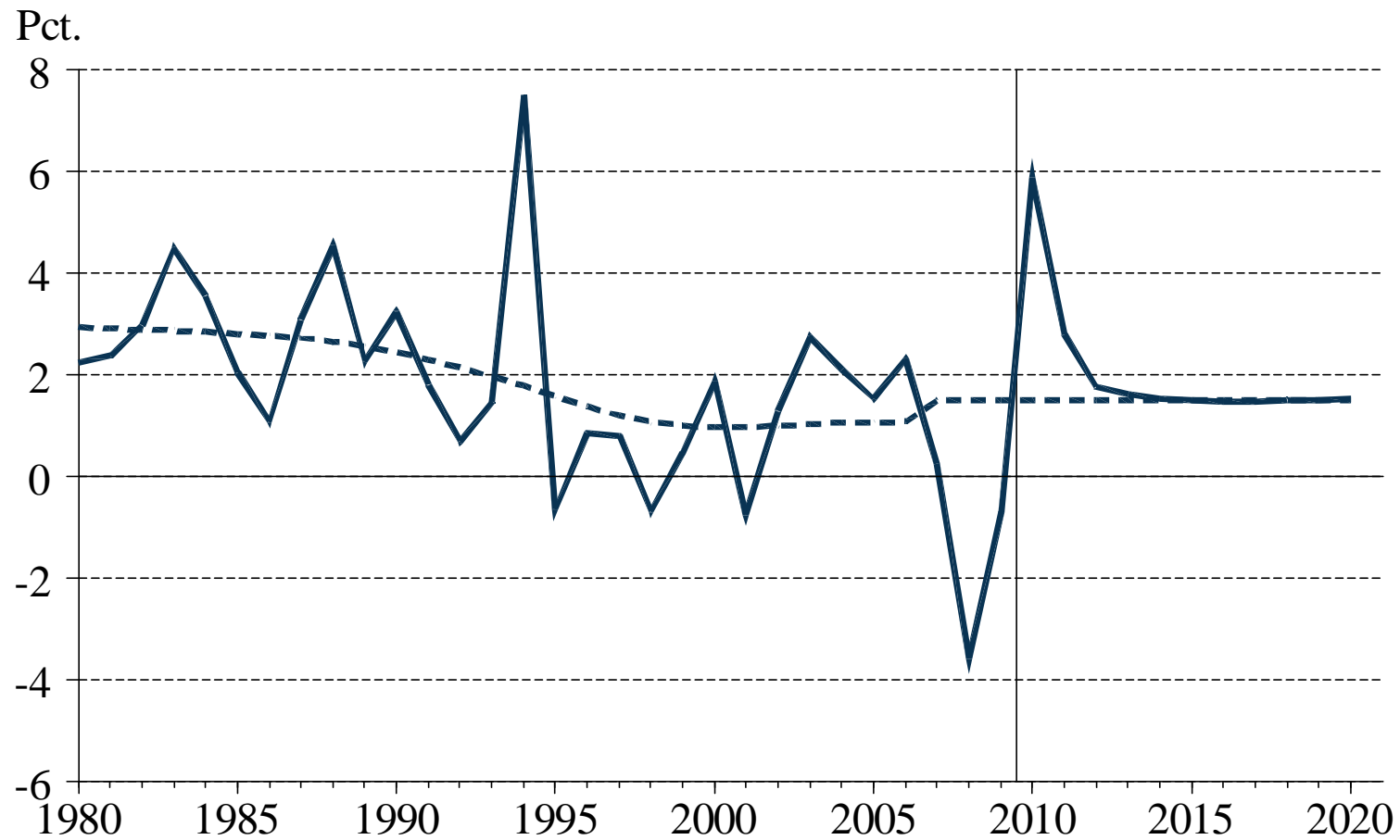
Ekstra plancher

Krisen sætter sig i den offentlige saldo

Offentlig saldo før genopretningsaftale, men med nulvækst i offentligt forbrug 2011-13

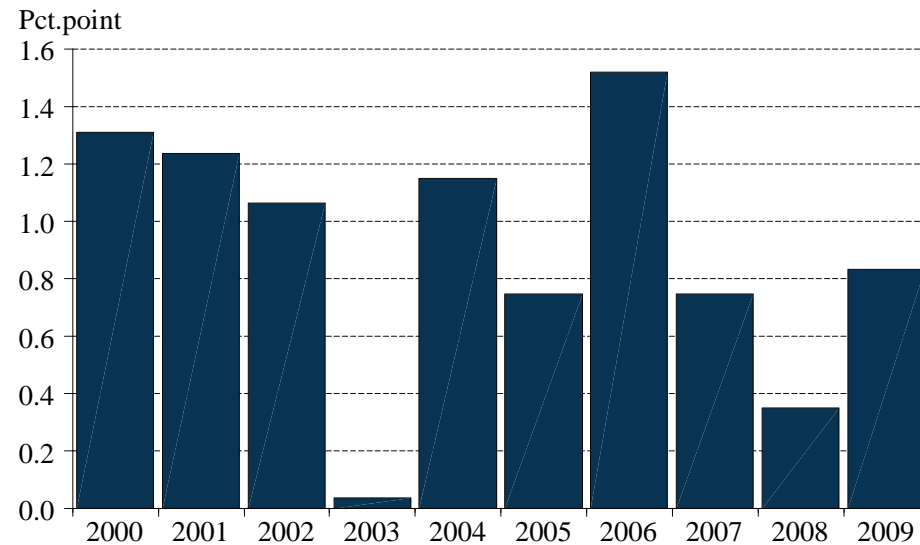
Årlig vækst i timeproduktivet i private byerhverv

Markante overskridelser af forventede reale vækstrater i det offentlige forbrug

- I gennemsnit over de seneste 10 år har den forventede reale vækst i det offentlige forbrug været 0,8 pct. pr. år
- Den faktiske reale vækst har været over dobbelt så høj: 1,7 pct. pr. år.
- Behov for en markant bedre styring af det offentlige forbrug

Real mervækst i det offentlige forbrug

Sammenligning af genopretningsaftale og DØR-reform

Genopretningsaftale

- Besparelse på offentligt forbrug: 10 mia. kr. frem til 2013 og
- ... på overførsler: 4 mia. kr.
- -

- Skattestigning:
Beløbsgrænser mm.
- Dagpengereform
- -

DØR reformpakke

- Besparelse på offentligt forbrug: 14 mia. kr. frem til 2013
- -
- Yderligere besparelse på offentligt forbrug fra 2014-2020: 27 pct.'s målsætning
- Ophævelse af nominalprincip

- Dagpengereform
- Efterlønsreform